Lähettäjä: Kaisa Korhonen <kaisa.korhonen@amnesty.fi>
Lähetetty: keskiviikko 8. kesäkuuta 2022 15.01
Vastaanottaja: Hallintovaliokunta <Hallintovaliokunta@eduskunta.fi>
Kopio: Peltokangas Mauri <mauri.peltokangas@eduskunta.fi>
Aihe: Hallintovaliokunnan kuulemisessa esitetty kysymys - YVV:n kertomus eduskunnalle

Hei,

Ohessa Amnestyn vastaus esitettyyn kysymykseen paperittomien kertalaillistamista koskien:

Amnesty kannattaa yhdenvertaisuusvaltuutetun esittämää ehdotusta ennen vuotta 2017 Suomeen turvapaikanhakijoina tulleiden, ilman oleskelulupaa oleskelevien ihmisten oleskelun laillistamista. Samaa on ehdotettu Lupa elää kansalaisaloitteessa, joka eilen luovutettiin eduskunnalle. Samaa on ehdotettu myös sisäministeriön selvityksessä ilman oleskeluoikeutta maassa oleskevien tilanteesta.

Kyse on tosiaan kertalaillistamisesta, eli tässä ehdotuksessa laillistettaisiin tietyn ryhmän oleskelu. Nämä ihmiset ovat asuneet Suomessa jo vuosia ja osalla heistä on oleskelulupaperusteita, joilla he voisivat oleskelunsa laillistaa, mikäli heillä olisi voimassa oleva passi, riittävä toimeentulo eikä heidän oleskelunsa esteenä olisi ulkomaalaisrikkomusta, johon he ovat syyllistyneet Suomeen ilman oleskeluoikeutta jäämällä. Heillä saattaa siis olla täällä Suomen kansalaisuutta oleva lapsi tai parisuhde Suomen kansalaiseen tai Suomessa oleskeluluvalla oleskelevaan. Heillä saattaa olla myös opiskelupaikka tai työpaikka, mihin he voisivat oleskeluluvalla päästä töihin. Koska kyse on rajatusta ryhmästä ihmisiä, jotka ovat aikoinaan olleet Suomen turvapaikkaprosessissa, kyse ei ole täysin tuntemattomista ihmisistä, vaan heidän henkilöllisyyttään on jo turvapaikkaprosessissa selvitetty. Ehdotuksessa ei edes esitetä, että vakavia rikoksia tehneille ihmisille annettaisiin kertalaillistamisella oleskelulupaa. Siten poliisin huoli siitä, että tämän rajatun ryhmän laillistaminen olisi turvallisuusongelma, on perusteeton. Pikemminkin laillistaminen lisää turvallisuutta, koska silloin nämä ihmiset saadaan Suomen järjestelmään ja rekistereihin, toisin kuin jos he jäävät elämään paperittomina varjoyhteiskuntaan.

Tässä linkki Irlannissa toteutettuun malliin kertalaillistamisesta: https://www.gov.ie/en/press-release/bdd61-minister-mcentee-announces-new-landmark-scheme-to-regularise-long-term-undocumented-migrants/

Laillistaminen ei siis koskisi kaikkia Suomeen tulevaisuudessa tulevia turvapaikanhakijoita, joille ei oleskelulupaa turvapaikka- tai muussa prosessissa myönnettäisi. Kertalaillistaminen koskisi – kuten sanottu – vain tiettyä ihmisryhmää, jotka ovat tulleet Suomeen jo ennen vuotta 2017 eikä siten koskisi tulevaisuudessa Suomeen tulevia ulkomaalaisia. Amnesty kannattaa kyseistä ehdotusta, mutta Amnesty ei esitä, että kaikille Suomeen tulevaisuudessa tuleville ulkomaalaisille (jotka tulevat maista, jonne on vaikea palauttaa) myönnettäisiin automaattisesti oleskeluluvat. Suomeen tulevien turvapaikanhakijoiden asema ja suojelun perusteet tutkitaan turvapaikkaprosessissa. Amnesty kannattaa sitä, että ulkomaalaislakia tarkastellaan kokonaisuudistuksen yhteydessä ja harkitaan se, miten paperittomuutta tulevaisuudessa ehkäistään, jotta vastaavaa tilannetta ei enää syntyisi.

Ystävällisin terveisin,
Kaisa Korhonen
Oikeudellinen asiantuntija
Amnesty International Suomen osasto